

font-se càrrec de la coordinació de l'àmbit de ràdio. L'Associació Universitària també va adherir-se a l'Assemblea de Catalunya.²¹⁶

2.2. ORGANITZACIÓ DE LES JORNADES CATALANES DE LA DONA

2.2.1. EL SECRETARIAT DE LES JORNADES

L'octubre del 1962, diferents personalitats de la vida cultural barcelonina es van reunir per preparar la primera reunió de l'Associació d'Amics de les Nacions Unides a Espanya. Els animava l'esperit de la Carta de l'ONU i la Declaració Universal dels Drets Humans, i confiaven que les activitats que pogués desenvolupar la nova entitat contribuirien al restabliment de les llibertats democràtiques del país. Des de llavors fins al final de la dictadura, Amics de Nacions Unides, a més a més de la participació activa en la sensibilització dels problemes del món, va haver de lluitar per la recuperació de les llibertats perdudes i va denunciar en els fòrums internacionals la constant violació dels drets humans per part del règim franquista.²¹⁷

A inicis del 1975, el secretari d'Amics de les Nacions Unides, Francesc Noguero Vallverdú, va contactar amb Anna Balletbó per intentar organitzar algun tipus d'acte que contrarestés la versió oficial del règim a l'Any Internacional de la Dona. Balletbó juntament amb altres dones, com Carmen Alcalde, van convocar una reunió a la seu de l'entitat dels Amics de les Nacions Unides al carrer Fontanella de Barcelona. A causa de l'èxit de la convocatòria i en previsió de desbordar l'espai de Fontanella, es va decidir canviar el lloc de la reunió per una sala del Col·legi d'Advocats, ja que Balletbó n'era secretaria de premsa. A aquesta reunió, hi van assistir un centenar de dones que van decidir crear una comissió d'estudi i van redactar un manifest que es va presentar en

²¹⁶ DDAA. *El feminisme al PSUC*, p. 37.

²¹⁷ VICIÉN, Enrique. *Una trajectòria amb futur: 40 anys d'història de l'Associació per a les Nacions Unides*. Barcelona: Associació per a les Nacions Unides a Espanya, 2001.

una segona reunió, que va tenir lloc a finals del febrer al mateix Col·legi d'Advocats, en la qual el nombre d'assistents ja era de 350 dones.²¹⁸

En les dues trobades al Col·legi d'Advocats, les participants van discutir diverses propostes i, finalment, van decidir organitzar unes jornades cap a finals d'aquell mateix any 1975. Més endavant es va veure la impossibilitat de dur-les a terme en la data prevista i van traslladar la convocatòria al maig del 1976, serien les I Jornades Catalanes de la Dona. Així ho explica Laura Tremosa: "Buena Amics de les Nacions Unides era on es va agafar de centre per coordinar totes aquestes reunions. Però el primer que hi va haver va ser una assemblea en el Col·legi d'Advocats que van convocar un parell o tres de dones, per dir, home ara serà l'Any Internacional de la Dona, aquí a Espanya només la Secció Femenina farà el que li sembli, hem de fer alguna cosa. Llavors allà ens vam reunir bastantes dones, unes noranta cap a cent. I d'allà és on es decideix que per preparar unes jornades [...] hi hagués una comissió que és dedicades especialment a preparar les jornades i coordinar, que es reuniria a l'Associació de les Nacions Unides perquè no era legal reunir-se en qualsevol lloc."²¹⁹

De les reunions, en va sorgir la iniciativa de crear diverses comissions per elaborar ponències i comunicacions per exposar a les Jornades del maig. Els àmbits abordats eren dona i treball, sexualitat, cultura, sanitat, legislació i política. També s'acordà crear un equip coordinador de les Jornades que s'anomenà Secretariat i que va reunir-se setmanalment durant més d'un any a la seu de les Nacions Unides com relata Mireia Bofill: "Perquè fins i tot aquest Secretariat de les Nacions Unides durant més d'un any es va estar reunint també un cop a la setmana [...]. Clar, és que era molt interessant. Jo crec que encara que no haguéssim fet res, el fet de trobar-se, de poder intercanviar, de trobar-se, era com que t'obrissin finestres al món. Jo crec que va ser molt important. El Secretariat va ser molt important en aquest sentit, és clar, venien representants de llocs molt diversos."²²⁰

²¹⁸ DDAA. *El feminisme al PSUC*, p. 41. MORENO, Amparo. *Mujeres en lucha*. p. 48.

²¹⁹ Entrevista a Laura Tremosa Bonavia.

²²⁰ Entrevista a Mireia Bofill Abelló.

El Secretariat de les I Jornades Catalanes estava format per dones de diferents orígens socials, professions i tendències ideològiques que, a la vegada, militaven en organitzacions polítiques o socials antifranquistes. Així per exemple, Anna Balletbó era militant socialista, M. Dolors Calvet era dirigent del PSUC, Anna Mercadé militava en l'òrbita del PTE, Anna M. Vela era la presidenta del Departament de la Dona de l'ONU i Rosa Griso era una activista vinculada a les organitzacions femenines catòliques. Aquesta diversitat de procedències polítiques va ajudar a difondre la preparació de les Jornades, va fomentar que en el si dels partits també s'interessessin per l'acte feminista i va provocar que dones que no estaven integrades en el Secretariat s'afegissin als actes d'organització de les Jornades, com és el cas d'Anna González, militant del PSUC i membre de l'Associació de Dones Universitàries.

El març del 1975 el Secretariat, com a organisme coordinador de les I Jornades Catalanes de la Dona, va fer públic el següent manifest:²²¹

La proclamació de 1975 com a Any Internacional de la Dona té aspecte d'acte paternalista, encara que sigui en el seu afany protector, per tant, referma una vegada més el paper passiu i dependent a que es veu sotmesa la dona. El sol fet de que se li dediqui un any, com es faria amb qualsevol comunitat necessitada o bé oprimida, es prova evident de la seva discriminació real.

Però, i precisament perquè tot això remarca la urgència i necessitat inel·ludible de denunciar, a tots els nivells, i també a tots els cercles, la total injustícia de la situació femenina, recollim la proposta de les Nacions Unides per tal de divulgar la problemàtica i lluitar en contra de la seva opressió.

Al marge de la delegació oficial, designada per decret, que solament es representativa d'un sector molt concret de la població, d'acord amb la doble convocatòria de les Nacions Unides (a organitzacions governamentals i no governamentals) decidim començar

²²¹ ANC. Fons M. Dolors Calvet Puig. Asociación Espanyola de Mujeres Universitarias (AEMU). Comunicats públics. 1975-1978.

una sèrie de reunions i treballs, per tal d'enfocar dins d'un punt de vista de mira més realista, els problemes actuals de les dones que integren les diverses nacionalitats de l'Estat espanyol.

Considerant que l'explotació específica de la dona s'ingereix profundament en tot el contexte polític-econòmic de l'Estat, particularment greu en les classes proletàries, no es possible un canvi radical de la situació de la dona, deslligant-la de les estructures socials i polítiques.

Si alguna eficàcia ha tenir la proclamació d'aquest Any Internacional de la Dona, que considerem un primer pas per a iniciar un acció continuada, es que la dona, trencant el seu tradicional aïllament prengui part activa i massiva en la societat. Per tot això, considerem indispensable la consecució dels drets de reunió, associació, expressió, manifestació i vaga.

Com a primer pas decidim unificar els nostres esforços i reclamar:

1.- Canvi total de la legislació que tipifica a la dona un paper de dependència dintre de la societat.

2.- Replantejament del sistema educatiu que atribueix a la dona la qualificació de ser inferior i subordinat.

3.- Dret al control de natalitat.

4.- Eliminació de les situacions discriminatòries dintre el camp de treball.

5.- Creació dels serveis comunitaris necessaris per a que la dona, fins ara injustament marginada a realitzar tasques de la casa, pugui alliberar-se i aconseguir la seva realització social i professional.

Ens proposem denunciar totes les manipulacions sobre la imatge femenina que, amb finalitats polítiques i comercials es difon[en] per tots els mitjans de comunicació.

I volem fer constar que, al marge de les reivindicacions elementals i l'acusació de sexista d'una societat injusta, fem nostres, com persones que som, totes les reivindicacions humanes, i per tant ens adherim a les peticions d'amnistia general per a tots els sancionats per fets que puguin tenir intencionalitat política i social i a favor de l'abolició

de la pena de mort, demanat amb insistència per sectors numerosos de la població.

En aquest manifest quedava clar que, partint de la proclamació de l'Any Internacional de la Dona, es denunciava l'opressió i la discriminació femenina en el context polític del franquisme i es reivindicava un canvi en tots els fronts: en el legal, l'educatiu, el laboral i el social. La declaració del Secretariat anava més enllà i reclamava l'establiment dels drets i de les llibertats d'una societat democràtica (reunió, associació, expressió, manifestació...), a més de mostrar la seva adhesió a les peticions d'amnistia general i de l'abolició de la pena de mort. Recordem que només feia un any que el règim havia mort a garrot vil Salvador Puig Antich i Georg Michael Welzel.

Encara amb la dictadura en funcionament, el grup de dones que havien impulsat el manifest juntament amb el Departament de la Dona de l'ONU va començar a organitzar actes i a convocar xerrades per difondre la celebració de les Jornades. El 3 d'abril del 1975 es va organitzar una taula rodona al Col·legi d'Advocats; les persones convidades foren una representant de l'Oficina d'Informació de les Nacions Unides a Ginebra, una jutgessa del Tribunal Suprem a Brussel·les i una dona de la UMOFC.²²² Les integrants del Secretariat també es van desplaçar per molts pobles i ciutats de Catalunya per informar sobre la trobada i animar dones de tot el territori a participar-hi.

En un primer moment, les Jornades s'havien de dur a terme al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, però en observar la quantitat d'associacions i dones que se sumaven a la convocatòria es va evidenciar que seria necessari un espai més gran. Finalment, es van celebrar al Paraninfo de la Universitat de Barcelona, com relata Balletbó: "En el rectorado de la Plaza Universidad de Barcelona me entrevisté con el doctor Estapé y le pedí el Paraninfo para la celebración de las Jornadas. Las mujeres del secretariado organizador de las Jornadas deseábamos celebrarlas en un lugar céntrico y digno. Personalmente me había

²²² UB. CRAI. Arxiu de la Biblioteca del Pavelló de la República. Fons Fulls Volants. Col·lecció Figueras. Feminismes (1975).